

Çocuğunuzun Ödev Yerine Yapması Gereken 30 Şey

On yıldan fazladır sürdürdüğüm öğretmenlik kariyerim boyunca gurur duyduğum pek çok şey yaptım. Çok ama çok fazla ödev verme konusundaki şöhretim bunlardan biri değil maalesef.

Öğretmenlik yıllarım boyunca beşinci ve altıncı sınıflara ders verdim. Bazen günde iki saatten fazla sürecek ödevler verdim. Çocuklar bundan çok şikâyet etseler de ebeveynler çok nadir şikayet ederdi. En azından bunu yüzüme karşı yapmazlardı. Ebeveynlerin de benim gibi düşündüğünü tahmin ediyorum. Yani ödevin yeni becerilerin pratiğini yapmak için en iyi yol olduğunu, sorumluluk sahibi olmayı öğrettiğini, güçlü bir çalışma ahlakı kazandırdığını ve yeni öğrenilenler üzerine düşünmek için bir fırsat olduğunu.

Ama öğrencilerimin velileri de ben de her şeyden önce çocukların geri kalacağından korkuyorduk. Yan sınıftaki sınıf arkadaşlarından, başka okullardaki çocuklardan ya da hatta başka ülkelerdeki çocuklardan geri kalacaklarından endişeliydik. Ödevin, bunun olmasını engelleyecek yollardan biri olduğunu düşünüyordum.

Bu konuda tamamen yanılmadığımı görüyorum ve hala çoğunun doğru olduğuna inanıyorum. Ama sadece ortaokul ve lise öğrencileri için doğru olduğuna. Üstelik saatler süren ödevlere de inanmıyorum artık. Ödevin ilkokul öğrencileri ve kesinlikle anaokulu öğrencileri için olmadığına inanıyorum.

Eğitim politikalarıyla ilgili bir doktora programına başladığımda, ödevin küçük çocuklar için iyi bir şey olmadığını iddia eden araştırmalar hakkında bilgi sahibi oldum. Ödev, ilkokul öğrencilerinin sadece akademik performansını düşürmekle kalmıyor, aynı zamanda çocukların okula karşı tutumlarına ve fiziksel sağlıklarına da zarar veriyordu. Bu konudaki öncü araştırmacılardan biri olan Harris Cooper, mevcut araştırmalar üzerine yaptığı bir derlemede, herhangi miktarda ödevin ilkokul öğrencilerinin akademik performansını geliştirdiğine dair hiçbir bilimsel kanıt olmadığını ortaya çıkardı.

Kendim de çocuk sahibi olduğumda, çocukların anaokulu ya da ilkokulda geçirdikleri bir tam günün ardından ne kadar yorgun ve bitkin olduklarını gördüm. Genellikle yetişkin tarafından yönetilen faaliyetlerle meşgul olarak ve çoğunlukla oturarak geçirdikleri saatlerin ardından eve geldiklerinde çocukların zihinleri ve bedenleri başka şeyler yaşamaya ihtiyaç duyuyordu, daha fazla akademik öğrenmeye değil.

Ödev küçük çocuklar için hiçbir fayda taşımamakla kalmıyor aynı zamanda zararlı bile olabiliyordu. Ayrıca ödev diğer eğlenceli, gelişimsel olarak uygun ve değerli faaliyetlerden çocukları mahrum bırakıyordu. Oysa bu faaliyetler çocukların sağlıklı ve mutlu birer yetişkin olarak büyümelerinin anahtarıydı.

Peki çocuklar okul bitiminden uyku saatine kadar olan boş zamanda ve tatillerde ödev yerine neler yapabilir?

1. İp atlamak.

Küçük çocukların zihinlerinin gelişiminin önemli bir parçası, serbest ve öz yönetimli oyun sayesinde gerçekleşiyor. Pek çok çocuk gelişimi uzmanına göre oyun artık hiç olmadığı kadar önemli bir hale geldi, çünkü teneffüsler hiç olmadığı kadar kısa ya da tamamen kaldırılmış durumda ve çocukların hayatları hiç olmadığı kadar dolu.

Oyunun Gücü kitabının yazarı David Elkind şöyle diyor: “Çocuklar oyun aracılığıyla yeni öğrenme deneyimleri yaratır ve bu kendi yarattıkları deneyimler, başka hiçbir yolla kazanamayacakları sosyal, duygusal ve entelektüel beceriler kazanmalarını sağlar.”

2. Ebeveynlerle konuşmak.

Sayırsız arkadaşından ve ebeveyninden, ilkokul çağında ödev yapmakta zorlanan çocuklarıyla günlük olarak yaşadıkları ödev savaşlarını ve bunun ilişkilerini ne kadar kötü etkilediğini dinledim.

Henüz kendi başlarına ödev yapamayacak kadar küçük olan aşırı yorgun çocuklarına zorla ve onları azarlayarak ödev yaptırmaya çalışmak yerine aileler, çocuklarıyla geçirdikleri gün hakkında konuşmaya çok daha fazla zaman ayırabilmeliler. Hatta konuşmak ve muhabbet etmek, dünya hakkında daha fazla şey öğrenmek ve empatiyi beslemek için hepimize ve özellikle küçük çocuklara en iyi gelen şeydir.

3. Uyumak.

Amerikan Ulusal Uyku Vakfı, çocukların yaklaşık yüzde 25 ila 30'unun yeterli uyku uyumadığını tahmin ediyor. Uyku eksikliği çocuklarda, zayıf dikkat, davranış problemleri, akademik güçlükler, asabiyet ve kilo alımı gibi her tür probleme sebep olabiliyor. Ancak az miktarda ekstra uyku bile büyük bir etki yaratabiliyor. Bir araştırmaya göre 20 dakikalık ekstra bir uyku çocukların okul notlarını iyileştirebiliyor.

4. Kendi başına kitap okumak.

Çoğumuz biliyoruz ki iyi alışkanlıklar edinmek (ve umarız ki okuma sevgisi kazanmak), okulda başarılı olmak için önemlidir. Ancak ödev, çocukların kitap okumaya ayıracakları zamanı onlardan çalar.

5. Bir kitap dinlemek.

Araştırmalara göre kendilerine sesli olarak kitap okunan çocukların kelime hazineleri daha geniş oluyor ve okulda da daha başarılı oluyorlar.

6. Bir yapbozla uğraşmak.

Yetişkinler olmadan kendi başına oyun oynayabilmek, çocuklarda özgüven yaratır ve daha fazla rahatlamalarını ve dinlenmelerini sağlar.

7. Bir kaydırağa tersten tırmanmak.

Ağaca tırmanmak gibi riskli oyunlar çocuklar için iyidir. Çocuklar kendi sınırlarını keşfetme, riskleri değerlendirebilme ve kendi çevrelerine göre kendilerini ayarlamayı öğrenme ihtiyacı duyarlar.

Araştırmacılar, bütün kültürlerde ve bütün diğer memelilerde bulunan riskli oyunun, kendi soyunu hayata hazırlamada (yanında anne-baba olmadan) evrimsel bir rol oynadığı teorisini ileri sürüyor.

8. Toprak kazmak.

Bir başka oyun türü olan duyuşsal oyun da çocukların gelişimi için çok önemli. Çocuklar kil yoğurduklarında ya da parmak boyası yaptıklarında duyularını harekete geçirirler. Bu tür duyuşsal deneyimler, sürecin üründen çok daha önemli olduğu açık uçlu fırsatlar sunar. Çocukların materyalleri nasıl kullandıkları, onlarla ne yaptıklarından çok daha önemlidir.

9. Bir kum havuzunda bir arkadaşla oynamak.

Paralel oyun ya da çocukların yan yana oynadığı oyun türü, 1-2 yaş civarı başlar. Ama daha büyük çocukların bile paralel oyun, önemli sosyal beceriler edinmelerini sağlayabilir.

10. Yemek hazırlamaya yardım etmek.

Yiyecekler ve onları pişirmek hakkında yeni şeyler öğrenen çocuklar, daha ileride daha sağlıklı ve besleyici yiyecekleri seçmeye daha meyilli olurlar.

11. Köpek gezdirmek.

Eğer ailede bir evcil hayvan varsa, onun bakımına yardımcı olan çocuklar daha az kaygılı, alerjik ve astım olmaya daha az yatkın ve daha aktif olabilirler.

12. Bir hayvan barınağında gönüllü olmak.

Evinde evcil hayvanı olmayan çocuklar bile hayvanların yanında zaman geçirmekten fayda sağlayabilirler. Hayvanlarla birlikte zaman geçirmenin duygusal ve psikolojik faydaları, çocuklar yaralı hayvanların bakımını üstlendiğinde ya da başka insanların ev hayvanlarının bakımıyla ilgili sorumluluk aldıklarında da görülür.

13. Bir bahçede dikim yapmak.

Bahçede çalışan çocuklar, çalışmayan çocuklara göre fen bilimleri derslerinde daha başarılı olabiliyorlar. Bunun sebebi, bitkiler hakkında bir şeyler öğrenirken bilimsel bilgiyle aktif bir şekilde haşır neşir olmaları ve bu arada matematik becerilerini de uygulamalarıdır.

14. Bir müzik aleti çalmak.

Bir araştırmaya göre müzikal faaliyetlere katılan yani düzenli olarak bir enstrüman çalan ve aktif olarak müzik gruplarında yer alan çocukların beyinleri okur yazarlığa daha yatkın bir hale gelebiliyor.

15. Anneannenin evinde takılmak.

Farklı nesillerle ilişkileri teşvik etmek çocuklara pek çok önemli dersler verebiliyor. Çocuklar hayatlarındaki başka yetişkin modellerinin çatışmaları nasıl ele aldıklarını, ne tür kurallar ve rutinler yarattıklarını öğrenirken aile geleneklerini daha iyi anlayabiliyorlar.

16. Bir sosyal sorumluluk projesinde yer almak.

Gönüllülük sayesinde çocuklar daha değerbilir ve empati sahibi insanlar olabildikleri gibi kendilerini içinde yaşadıkları topluma daha ait hissedebiliyorlar.

17. Bir resim çizmek.

Kendilerini sözlü olarak ifade etmekte sorun yaşayan çocuklar için çizmek, rahatlamalarının ve farklı bir yolla iletişim kurmalarının bir yolu olabiliyor.

18. Bilimsel bir deney yapmak.

Çocuklar doğuştan meraklılardır ve bir şeylerin nasıl çalıştığını bilmek isterler. Sınıf dışında yapılan bilimsel araştırmalar, çocuklara bilimsel düşünmeyi öğretme konusunda özellikle etkili olabilir.

19. Taklit etme oyunu oynamak.

Çocukların yaratıcılığı ve gelecekteki problem çözme becerileri için hayali ya da “taklit etme” oyunun önemini abartıyoruz desek yalan olur. Çocuklar süper kahraman taklidi yaptıklarında ya da oyuncak hayvanlarla konuştuklarında, sosyal rolleri öğrenirler, gelecekteki öğrenimlerinin zeminini hazırlarlar ve çevrelerindeki dünyadan aldıkları fikirleri daha iyi kavrarlar. Hatta bazı araştırmalar, hayali oyunlar oynamayan çocukların ileriki yıllarda sınıfta zorlandığını ileri sürer.

20. Başka bir çocukla güreşmek.

Boğuşmak ya da güreşmek agresyonla aynı şey değildir. Bu, enerjik, coşkulu, tamamen serbest, mutlu ve tüm vücudu çalıştıran bir oyundur. Çocuklar bu oyunla karar verme becerilerini geliştirmeyi, stres atmayı ve sosyal ipuçlarını okuma yeteneklerini geliştirmeyi öğrenirken kardiovasküler sağlıkları da gelişir.

21. Odalarını temizlemek.

Çocuklar öğleden sonralarını ödev yaparak geçirdiklerinde, genellikle ev işlerine yardım etmeleri için zamanları kalmaz. Minnesota Üniversitesi araştırmacılarından Marty Rossman, yaptığı uzun vadeli bir araştırmada, bir çocuğun gelecekteki başarısının en iyi göstergesinin küçük bir çocukken ev işlerine yardım edip etmediği olduğunu ortaya çıkardığı.

Rossman şöyle diyor: “Ebeveynler çocuklarını ev işlerine dahil ederek onlara sorumluluk duygusunu, aile hayatına nasıl katkıda bulunabileceklerini, empati duygusunu ve kendi kendilerine bakabilmeyi öğretirler.”

22. Bir hikâye yazmak.

Hikâyeler yazarak çocuklar duygularını ifade ederler, hayal güçlerini genişletirler ve ince motor becerilerini çalıştırır.

23. Boş boş zaman geçirmek.

Çocukların yavaşladıkları ya da durdukları zamanlar da oyun kadar önemlidir. Çocukların üç şeye ihtiyacı olduğunu söyleyebiliriz: Oyun zamanı, durma zamanı ve aile zamanı.

Durma ya da yavaşlama zamanı, çocukların kelimenin tam anlamıyla pek bir şey yapmadıkları zamanlardır. Oturup müzik dinlemek ya da tavana boş boş bakmak gibi. Bu anlar çocukların düşüncelere dalmalarını, dinlenmelerini ve zihinlerini ve bedenlerini sıfırlamalarını sağlar.

24. Bir şeyler inşa etmek.

Bir kale yapmak ya da kardan adam yapmak gibi “yapısal” oyunlar hedef odaklıdır ve çocukların çeşitli aletler ve materyaller kullanarak bir şeyler yapması anlamına gelir. Bu oyun türü aynı zamanda çocukların iletişimsel, matematiksel, sosyal ve duygusal becerilerini geliştirir.

25. Klasik müzik dinlemek.

Bir araştırmaya göre çocuklara klasik müzik dinletmek, dinleme ve konsantrasyon becerilerinin yanı sıra öz-disiplinlerini geliştirebiliyor.

26. Örgü örmeyi öğrenmek.

Örgü örmek, dikiş dikmek ve nakış yapmak, ince motor becerilerini ve koordinasyonu geliştiren ve dikkat sürelerini uzatan hobilerdir.

27. Fotoğraf çekmek.

Fotoğraf çekmek bir çocuğun kendi fikirlerini, bakış açısını ve kimliğini geliştirmesini sağlayabilir.

28. Bisiklete binmek.

Fiziksel olarak aktif çocukların – ve tabii ki yetişkinlerin – daha güçlü kalpleri, akciğerleri ve kemikleri olur. Kanser olmaya ya da aşırı kilolu olmaya daha az ve kendilerini iyi hissetmeye daha çok eğilimli olurlar.

29. Uykudan önce uzun bir hikâye dinlemek.

Bebekler, çocuklar ve yetişkinler düzenli bir uyku rutinleri olduğunda daha iyi uyurlar. Uyku rutinleri olmayan çocuklar davranış problemleri göstermeye, hiperaktif olmaya ve duygusal problemler yaşamaya daha eğilimli olurlar.

30. “Simon der ki” oynamak.

İş birliğine dayalı oyunlar sırasında çocuklar ortak bir hedefe ulaşmak için iş birliği yaparlar. Bir lider olabilir ve çocuklar sosyal mutabakatı ve sosyal kuralları öğrenmeye başlar.

Küçük çocuklara ödev verilmesi akademik öğrenmeyi geliştirmez. Her durumda, okulda gerçekleşen öğrenme, öğrenmenin sadece tek bir biçimidir. Ödev, öğrenmenin sosyal, fiziksel, duygusal ve sayısız başka biçimiyle haşır neşir olmak için müsait olan zamanı çocukların elinden alır.

Çocuklarımız okul dışındaki tüm diğer zamanlarını her şeyden daha önemli olan işlerini yaparak geçirmeyi hak ediyorlar; yani çocuk olmayı.